

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ครั้นนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ตามกระบวนการการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL)
2. แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ (Synectics Strategy)
3. แนวคิดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
4. รูปแบบการสอนและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน
5. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี)

สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบ การสอน

1. การพัฒนารูปแบบการสอนและการตรวจประเมินคุณภาพ
2. การพัฒนาเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน

1. เตรียมการก่อนการทดลอง
2. ดำเนินการทดลอง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
4. การสรุปและรายงานผล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงรูปแบบการสอน หลังการทดลองใช้

กระบวนการสร้างและพัฒนาารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ได้แนวทางในการสร้างและพัฒนาารูปแบบการสอนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL)

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ด้วยการสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ทิศนา แคมมณี (2558), วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550), พรพิไล เลิศวิชา (2552), Caine & Caine (1991) และ Jensen (2008) สามารถสรุปเป็นหลักการได้ดังนี้

- 1.1 จัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาวะอารมณ์ที่ผ่อนคลาย ด้วยการใช้สื่อ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน ตื่นเต้นและท้าทาย
- 1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิม กับความรู้ใหม่ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 1.3 กระตุ้นการทำงานของสมองพร้อมกันหลาย ๆ จุด ด้วยการให้ลงมือปฏิบัติ ฟีกฝน จดจำและเข้าใจ
- 1.4 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในบรรยากาศที่ปลอดภัยและอิสระ
- 1.5 จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมสรุปองค์ความรู้

2. แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ (Synectics Strategy)

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ ด้วยการสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ทศนีย์ ศุภเมธี (2542), สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ (2544), ทิศนา แคมมณี (2558), Gardon (1961) และ Joyce & Weil (1996) สามารถสรุปเป็นหลักการได้ดังนี้

- 2.1 กำหนดสถานการณ์หรือเงื่อนไขของงานที่สอดคล้องกับหัวข้อ หรือเนื้อหาที่จะสอน

2.2 เชื่อมโยงความคิดและกระตุ้นความคิดด้วยการเปรียบเทียบ
3 แบบ โดยกำหนดสาระัตถะ (Theme) ของเรื่อง เพื่อให้การเปรียบเทียบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเปรียบเทียบ 3 แบบ ได้แก่

2.2.1 เปรียบเทียบแบบตรงหรืออุปมา

2.2.2 เปรียบเทียบโดยสมมุติตนเองเป็นสิ่งอื่น

2.2.3 เปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง

2.3 จัดให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบ

2.4 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตรวจและประเมินผลงานทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ

3. แนวคิดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ บันลือ พฤกษ์วัน (2539), กรรณิการ์ พวงเกษม (2541), อัจฉรา ชิวพันธ์ (2543), ณิชทร สาระประเทศ (2544) และ Smith, J.A. (1973) พบว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความคิดสร้างสรรค์อย่างใกล้ชิดมาก และในขณะเดียวกันผู้สอนก็นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน ผู้วิจัยได้สรุปเป็นหลักการได้ดังนี้

3.1 มีความเป็นกัลยาณมิตร ให้ความสนใจและเข้าใจกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

3.2 จัดให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความคล่องแคล่วในการใช้คำ การแต่งประโยค และการเขียนในรูปแบบที่หลากหลาย

3.3 สร้างแรงจูงใจด้วยการชมเชย ให้รางวัล และกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดแรงบันดาลใจ

3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเขียน

3.5 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตรวจและประเมินผลงานทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ

4. รูปแบบการสอนและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการสอนทำให้ได้ข้อสรุปว่า รูปแบบการสอน หมายถึงสภาพหรือลักษณะของการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนรู้ซึ่งต้องอาศัยวิธีสอนและเทคนิคต่าง ๆ เข้าไปช่วยเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น รูปแบบการสอนจึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 4.1 สามารถคาดคะเนถึงผลที่จะตามมาได้ โดยสามารถพิสูจน์หรือทดสอบได้กล่าวคือสามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อนำไปพิสูจน์หรือทดสอบได้
- 4.2 มีโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และสามารถอธิบาย เรื่องนั้น ๆ ได้
- 4.3 รูปแบบการสอนที่ดีจะต้องสามารถช่วยเสริมสร้างจินตนาการ ความคิดรวบยอด และความสัมพันธ์ รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการศึกษาหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง
- 4.4 รูปแบบการสอนที่ดีควรจะประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

5. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยได้ข้อสรุปซึ่งเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

- 5.1 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนองนโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นความสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาสภาพแวดล้อม
- 5.2 มีความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถในการประกอบวิชาชีพครูภาษาไทยได้อย่างสมบูรณ์ มีความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษาไทยและเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

5.3 มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ในกระบวนการจัดการ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักประยุกต์ใช้ความสามารถในศาสตร์วิชาภาษาไทยในการบูรณาการกับองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น และเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

5.4 เป็นหลักสูตรที่เอื้อให้การกำหนดเนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชาที่มีความเป็นอิสระ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชาและของมหาวิทยาลัย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) พ.ศ. 2554 ของกระทรวงศึกษาธิการ

รายวิชาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย (Creative Writing Teaching for the Thai Language Teachers) รหัสวิชา 21542211 จำนวนหน่วยกิต 3(2-2-5) เป็นรายวิชาที่อยู่ในกลุ่มวิชาเอกเลือก มีคำอธิบายรายวิชา ดังนี้

ศึกษาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ฝึกปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อใช้ประกอบการสอนภาษาไทย วิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านภาษา คุณค่าและการนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาตามคำอธิบายของรายวิชาดังกล่าวพบว่าเป็นรายวิชาที่หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในส่วนที่เป็นองค์ความรู้ความเข้าใจด้านเนื้อหา การวิเคราะห์งานเขียน และการฝึกปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้น จึงทำให้ได้หัวข้อในการนำมากำหนดเป็นประเด็นการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเขียนแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไป ประเด็นหัวข้อโดยสังเขปมีดังต่อไปนี้

1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2) ความหมายและความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3) การใช้ภาษาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.1) การใช้คำ

- 3.2) การแต่งประโยค หรือการผูกประโยค
- 3.3) การเรียบเรียงประโยคและการเรียบเรียงข้อความ
- 4) ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

- 4.1) การเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร้อยแก้ว

- 4.1.1) สารคดี

- 4.1.1.1) การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทบรรยาย

- 4.1.1.2) การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทพรรณนา

ความ

- 4.1.1.3) การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทคำกล่าว

รายงานและคำกล่าวเปิดงาน

- 4.1.2) บันเทิงคดี

- 4.1.2.1) การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภณีทานสัตว์

- 4.1.2.2) การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทเรื่องสั้น

- 4.2) การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร้อยกรอง

- 4.2.1) คำประพันธ์ประเภทกลอน

- 4.2.1.1) การแต่งกลอนสุภาพ

- 4.2.1.2) การแต่งกลอนดอกร้อย

- 4.2.2) คำประพันธ์ประเภทกาพย์

- 4.2.2.1) การแต่งกาพย์ยานี 11

- 4.2.2.2) การแต่งกาพย์ฉบัง 16

- 4.2.3) คำประพันธ์ประเภทโคลง

- 4.2.3.1) การแต่งโคลงสี่สุภาพ

- 4.2.3.2) การแต่งโคลงสองสุภาพและโคลงสามสุภาพ

- 4.2.4) คำประพันธ์ประเภทร่าย

- 4.2.4.1) การแต่งร่ายสุภาพ

- 4.2.5) คำประพันธ์ประเภทฉันท์

- 4.2.5.1) การแต่งฉันท์วิเชียรฉันท์

- 4.2.5.2) การแต่งฉันท์ดิถีฉันท์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน

1. การพัฒนารูปแบบการสอนและการตรวจประเมินคุณภาพ

การพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการสอน และองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ด้วยการสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษาจำนวน 6 ท่าน ได้แก่ ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์ (2549); ทิพาพร สุจจารี (2553); ทิศนา แคมมณี (2558); ศุภักษร พองจางวาง และกอบสุข คงมนัส (2559); Joyce & Weil (1996) และ Anderson (1997) พบว่า รูปแบบการสอนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบอาจมีองค์ประกอบที่คล้ายหรือแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ซึ่งหากพิจารณาโดยนัยแล้วจะเห็นว่า ต่างก็ล้วนเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งสิ้น ผู้วิจัยได้นำผลจากการสังเคราะห์มากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการสอนไว้ ดังนี้

1.1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบการสอน

1.1.2 หลักการของรูปแบบการสอน

1.1.3 จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน

1.1.4 เนื้อหาสาระของรูปแบบการสอน

- 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
- 2) ความหมายและความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 3) การใช้ภาษาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 4) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง

1.1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน มี 6 ขั้น

(Six Steps) คือ

ขั้นที่ 1 ผ่อนคลายขยายสมอง (Building mind-body connection) ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการผ่อนคลายและกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่สร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 ตรีกรตรงทบทวน (Receiving, recoding and reviewing) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม โดยเพื่อน ๆ และผู้สอนช่วยเติมเต็มในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 ชี้ชวนเปรียบเทียบ (Comparing and making connections) เป็นขั้นของการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการคิดและความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเปรียบเทียบ 3 แบบ อย่างกัลยาณมิตร ได้แก่

เปรียบเทียบทางตรง (Direct Analogy)

เปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งอื่น (Personal Analogy)

เปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง (Compressed Conflict)

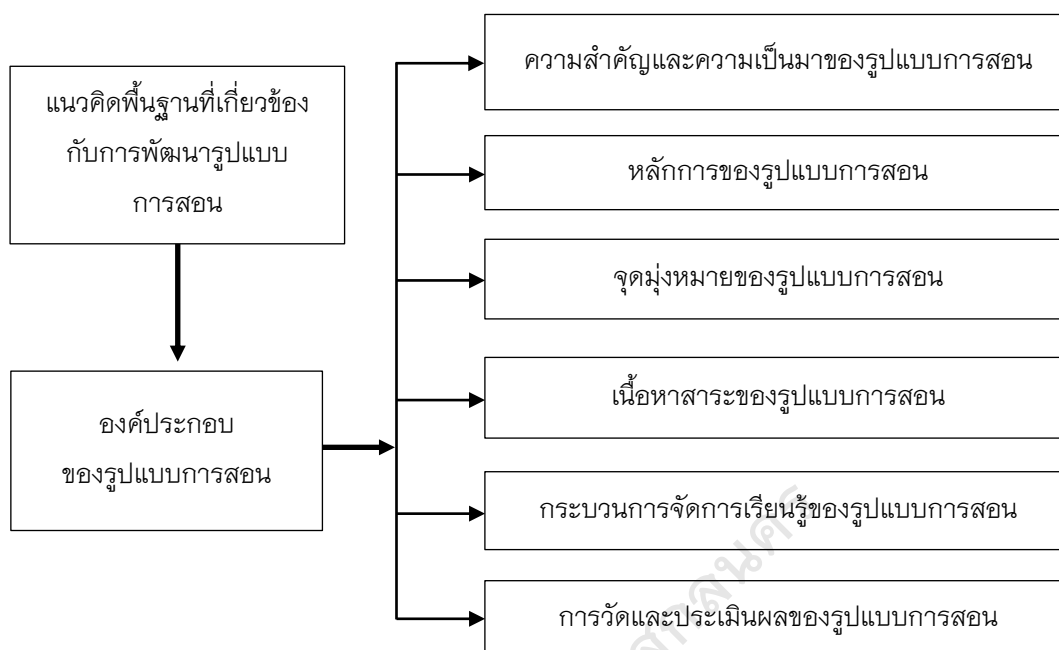
ขั้นที่ 4 คมเฉียบผลงาน (Utilizing imagination) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้นำความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นมาสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ตามจินตนาการของตนเอง

ขั้นที่ 5 แบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge) เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงาน โดยเพื่อน ๆ และผู้สอนช่วยวิพากษ์อย่างกัลยาณมิตร

ขั้นที่ 6 มุ่งสู่การประเมิน (Assessing) เป็นขั้นตอนที่มีการวัดผล ประเมินผล เพื่อตรวจสอบประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ให้เพื่อนเป็นผู้ประเมิน และผู้สอนเป็นผู้ประเมิน และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการควรให้ผู้เรียนบันทึกผลการเรียนรู้ด้วยเพื่อความรู้ความเข้าใจที่คงทนและแม่นยำยิ่งขึ้น

1.1.6 การวัดและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่สุดท้ายของการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน โดยให้ผู้เรียนปรับปรุงชิ้นงานแล้วนำเสนอผู้สอน และบันทึกการเรียนรู้

การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนแสดงได้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

1.2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนและองค์ประกอบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 อธิบายรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบให้ชัดเจน

1.2.2 ยกร่างรูปแบบการสอน

1.2.3 นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา

1.2.4 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ

และประเมินความถูกต้องเหมาะสมต่อไป ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2) อาจารย์ ดร.อุษา ปราบหงษ์ ประธานคณะกรรมการบริหาร

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3) อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญชนะ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตร

และการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4) ดร.นันทนา สีสัชชัย ครูวิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร จังหวัดสกลนคร

5) ดร.ญารณี ไชยวงศา ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลนาแกผดุงราชกิจเจริญ ตำบลนาแก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

1.2.5 แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

และส่วนที่ 2 เป็นแบบปลายเปิด สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้รูปแบบการสอน คู่มือการใช้ และแผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ ควรนำเสนอตัวแปรตามหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการสอนไปใช้ลงในกรอบแนวคิด ปรับชื่อหัวข้อองค์ประกอบในกรอบแนวคิดการวิจัยให้ตรงกับในรูปแบบการสอน ควรตัดการทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ออก และควรปรับเวลาในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 6 ชั้น ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในชั้นที่ 3 ซึ่งชนเปรียบเทียบ ควรเพิ่มเวลาให้มากขึ้น

1.2.6 ปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูล ตลอดจนข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ความถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การพัฒนาเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน

เพื่อให้การนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ได้สะดวกและเข้าใจถึงหลักการ ความเป็นมา ตลอดจนรายละเอียดและกระบวนการต่าง ๆ ของรูปแบบการสอน ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการใช้ ดังต่อไปนี้

2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการสอน เป็นเอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน และชี้แนะแนวทางแก่ผู้สอนในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ซึ่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ข้อควรปฏิบัติในการนำรูปแบบไปใช้ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ แนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม และแนวทางในการวัดผลและประเมินผล มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบของคู่มือการใช้ และขั้นตอนในการจัดทำคู่มือจากเอกสาร ตำรา ที่มีผู้จัดทำไว้

2.1.2 ศึกษาเนื้อหาสาระที่ควรนำมาเสนอไว้ในคู่มือ

2.1.3 กำหนดส่วนประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบการสอน ผู้วิจัยได้กำหนดส่วนประกอบที่สำคัญของคู่มือการใช้ไว้ 3 ประการ ได้แก่ คำแนะนำในการใช้รูปแบบการสอน บทบาทของผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน

2.1.4 อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับส่วนประกอบแต่ละส่วน พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในการใช้ถ้อยคำภาษา เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนของผู้นำคู่มือไปใช้

2.1.5 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการใช้ให้มีความถูกต้องชัดเจนและเหมาะสมตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญชุดตรวจสอบรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

ต่อไป

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน แผนละประมาณ 2-4

ชั่วโมง

เป็นเอกสารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่ออธิบายขั้นตอนในการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นในแต่ละหัวข้อเรื่อง ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.2.1 ศึกษารูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน หรือหัวข้อต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย หัวแผนการจัดการเรียนรู้ สาระสำคัญ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหา/สาระการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ บันทึกหลังสอน และภาคผนวกท้ายแผน ประกอบด้วย ใบความรู้ แบบฝึก/กิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ประเมินคุณภาพผลงานการเขียนสร้างสรรค์ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

2.2.2 นำเนื้อหาของรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครู ภาษาไทยที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้แสดงได้ดังตาราง 7

ตาราง 7 รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	ปฐมนิเทศ	4
2	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทการเขียนบรรยาย	4
3	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทการเขียนพรรณนาความ	4
4	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทคำกล่าวรายงานและคำกล่าวเปิดงาน	4
5	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทนิทาน	4
6	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทเรื่องสั้น	4
7	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทกลอนสุภาพ	4
8	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทกลอนดอกสร้อย	4
9	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทโคลงสี่สุภาพ	4
10	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทโคลงสองสุภาพและโคลงสามสุภาพ	4
11	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทกาพย์ยานี 11	4
12	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทกาพย์ฉบัง 16	4
13	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร่ายสุภาพ	4
14	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภทอินทริวิเชียรฉันท	4
15	การเขียนสร้างสรรค์งานเขียนประเภททนต์ดิถีฉันท	4
16	สรุปบทเรียน	4

- 2.2.3 อธิบายรายละเอียดของเนื้อหาและกิจกรรมตามกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 2.2.4 นำเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 2.2.5 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดตรวจสอบรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน เพื่อประเมินความเหมาะสมและตรวจสอบคุณภาพ
- 2.2.6 ปรับปรุงแก้ไข

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยมี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

3.1.1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกคำตอบ 5 ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 68 ข้อ ต้องการใช้จริง จำนวน 40 ข้อ แบบทดสอบชุดนี้ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน กำหนดเวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง เป็นแบบทดสอบที่มุ่งถามเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะต้องให้ครอบคลุมเนื้อหาของรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย โดยให้น้ำหนักใกล้เคียงกัน คือประเด็นละประมาณ 3 ข้อ ยกเว้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประเด็นเนื้อหาที่นำมาออกข้อสอบ จำนวนข้อสอบที่ออก และจำนวนข้อสอบที่ต้องการใช้จริงแสดงได้ดังตาราง 8

ตาราง 8 ประเด็นเนื้อหา จำนวนข้อสอบที่ออก และจำนวนข้อสอบที่ต้องการใช้จริง

ลำดับที่	ประเด็นเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	จำนวนข้อสอบที่ออก	จำนวนข้อสอบที่ต้องการใช้จริง
1	ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดได้กว้างไกล หลายทิศทางหรือเรียกว่าเป็นการคิดในลักษณะอนันต์	2	1
2	การใช้ภาษาสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการเลือกสรรถ้อยคำ การแต่งประโยค และการเรียบเรียงประโยคหรือการเรียบเรียงข้อความ ซึ่งผู้เขียนสามารถใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา และมีความไพเราะสละสลวย	3	2
3	การเขียนบรรยาย หมายถึง การเขียนชี้แจงหรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง	5	3
4	การเขียนแบบพรรณนาความ หมายถึง การเขียนแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มุ่งให้ผู้อ่านได้รับอารมณ์และเกิดอารมณ์คล้ายตามเป็นสำคัญ	5	3
5	การเขียนคำกล่าวรายงานและคำกล่าวเปิดงาน เป็นการเขียนเพื่อใช้ในพิธีเปิดงานหรือเปิดโครงการที่มีลักษณะเป็นทางการ ซึ่งมีรายละเอียดที่ควรศึกษาหลายประการ อาทิ ผู้ร่างคำกล่าว รูปแบบการเขียน การใช้คำขึ้นต้น เนื้อความ การใช้คำลงท้าย ตลอดจนบุคคลที่จะเป็นผู้กล่าวรายงาน และกล่าวเปิดงาน	5	3
6	การเขียนนิทาน นิทานเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นหรือเล่าสืบต่อกันมา โดยมุ่งให้ข้อคิดหรือคติเตือนใจ ตลอดจนให้ความ	5	3
7	การเขียนเรื่องสั้น เรื่องสั้นเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีอีกประเภทหนึ่ง ที่แต่งขึ้นเพื่อมุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน เป็นประเด็นสำคัญ มีลักษณะการเขียนที่ไม่สลับซับซ้อนมากนัก มีขนาดสั้นกว่านวนิยาย โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบ เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก แก่นเรื่องและบทสนทนา เรื่องสั้นมีหลายชนิด เช่น ชนิดผูกเรื่อง ชนิดสร้างตัวละคร ชนิดแสดงแนวคิด เป็นต้น	5	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็นเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	จำนวน ข้อสอบ ที่ออก	จำนวนข้อสอบ ที่ต้องการ ใช้จริง
8	การแต่งกลอนสุภาพ กลอนสุภาพมีชื่อเรียกหลายอย่าง ได้แก่ กลอนแปด หรือกลอนตลาด ถือเป็นกลอนแม่บท เพราะถ้าสามารถแต่งกลอนสุภาพได้ก็จะสามารถแต่งกลอนประเภทอื่น ๆ ได้โดยไม่ยากนัก มีข้อบังคับ 3 ข้อ ได้แก่ บังคับคณะ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์ การบังคับเสียงวรรณยุกต์เป็นข้อบังคับพิเศษ ที่มีเฉพาะในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนเท่านั้น	5	3
9	การแต่งกลอนดอกลีลาวดี กลอนดอกลีลาวดีจัดเป็นกลอนขับร้องอีกประเภทหนึ่ง มีข้อบังคับหลัก ๆ เหมือนกลอนสุภาพ แตกต่างเฉพาะลักษณะคณะ กำหนดให้วรรคแรกของบทมีคำได้ประมาณ 4-6 คำ โดยให้คำที่ 1 และ 3 เป็นคำเดียวกัน ส่วนคำที่ 2 เป็นคำว่า “เอ๋ย หรือ เอ๋ย” เช่น เอ๋ยเด็กน้อย และนิยมจบบทด้วยคำว่า “เอ๋ย” นิยมแต่งขึ้นเพื่อใช้ร้องแก่กัน ฉะนั้นจึงไม่กำหนดจำนวนวรรคในแต่ละบท	5	3
10	การแต่งกาพย์ยานี 11 กาพย์ยานีเป็นคำประพันธ์ที่มีข้อบังคับเพียง 2 ข้อ คือ บังคับคณะ และสัมผัส กาพย์ยานี 1 บท มี 2 บาท แต่ละบาทมี 11 คำ แบ่งเป็นวรรคหน้า 5 คำ และวรรคหลังมี 6 คำ ลักษณะบังคับสัมผัสกำหนดให้คำสุดท้ายของวรรคหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 ของวรรคหลัง คำสุดท้ายของบาทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหน้าบาทที่ 2 ส่วนการส่งสัมผัสระหว่างบทจะกำหนดให้คำสุดท้ายของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบทถัดไป กวีโบราณนิยมนำไปแต่งคละกับคำประพันธ์ประเภทฉันทน์ ที่เรียกว่า “คำฉันทน์”	5	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็นเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	จำนวน ข้อสอบ ที่ออก	จำนวนข้อสอบ ที่ต้องการ ใช้จริง
11	การแต่งกาศยณบง 16 กาศยณบงมีข้อบงค้บเพียง 2 ข้อ เช่นเดียวกับกาศยณานี แต่แตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ ลักษณะคณะของกาศยณบงจะกำหนดให้หนึ่งบทมี 3 วรรค วรรคแรกกับวรรคสุดท้ายมีวรรคละ 6 คำ ส่วนวรรคที่ 2 มี 4 คำ และกำหนดให้คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของ วรรคที่ 2 ส่วนการส่งสัมผัสระหว่างบทจะกำหนดให้คำสุดท้าย ของบทแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทถัดไป	4	2
12	การแต่งโคลงสี่สุภาพ โคลงสี่สุภาพถือเป็นโคลงแม่บทของโคลง ทุกชนิด มีข้อบงค้บทางฉันทลักษณ์ 3 ข้อ ได้แก่ คณะ สัมผัส และคำเอก-คำโท บทหนึ่งมีสี่บาท วรรคหน้า 5 คำ วรรคหลัง 2 คำ ยกเว้นวรรคสุดท้ายมี 4 คำ การสัมผัสกำหนดให้คำสุดท้าย บาทที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 5 ของบาทที่ 2 และ 3 คำสุดท้ายบาทที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 5 ของบาทที่ 4 กำหนดบงค้บคำเอก 7 ที่ ได้แก่ คำที่ 4 บาทที่ 1 คำที่ 2, 6 ของบาทที่ 2 คำที่ 3, 7 ของบาทที่ 3 คำที่ 2, 6 ของบาทที่ 4 และกำหนดคำโท 4 ที่ ได้แก่ คำที่ 5 บาทที่ 1 คำที่ 7 บาทที่ 2 คำที่ 5, 7 บาทที่ 4 ในการแต่งโคลงนั้น อนุญาตให้ใช้คำตาย และคำเอกโทส แทนคำเอกได้ ส่วนคำโท อนุญาตให้ใช้คำโทส แทนได้เช่นกัน	5	3
13	การแต่งโคลงสองสุภาพและโคลงสามสุภาพ โคลงสองสุภาพ บทหนึ่งมี 3 วรรค วรรคละ 5 คำ ยกเว้นวรรค สุดท้ายมี 4 คำ กำหนดให้คำที่ 4 วรรคแรก คำที่ 2 วรรคที่ 2 และคำที่ 1 วรรคสุดท้ายเป็นคำเอก ส่วนคำโทกำหนดไว้ที่คำที่ 5 ของวรรคที่ 1 วรรคที่ 2 และคำที่ 2 ของวรรคสุดท้าย ส่วนโคลงสามสุภาพ มีข้อบงค้บในเรื่องคำเอก-คำโทเหมือนกันกับโคลงสองสุภาพ ต่างกันเฉพาะโคลงสามสุภาพจะเพิ่มวรรคแรกเข้ามาอีก 1 วรรค ฉะนั้นบทหนึ่งจึงมี 4 วรรค	5	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็นเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	จำนวน ข้อสอบ ที่ออก	จำนวนข้อสอบ ที่ต้องการ ใช้จริง
14	การแต่งร้อยสุภาพ ร้อยสุภาพเป็นร้อยชนิดหนึ่งในจำนวนร้อยทั้งหมด 4 ชนิดที่กวีโบราณแต่งกันมาในอดีต ได้แก่ ร่ายยาว ร้อยสุภาพ ร่ายสั้น และร้อยโบราณ ร้อยสุภาพมีข้อบังคับ 3 ประการ ได้แก่ คณะ สัมผัส และคำเอก-คำโทร้อยสุภาพบทหนึ่งไม่จำกัดจำนวนวรรค แต่กำหนดจำนวนคำในวรรค โดยแต่ละวรรคจะกำหนดไว้วรรคละ 5 คำ ยกเว้น 3 วรรคสุดท้ายของบทจะกำหนดไว้เช่นเดียวกับโคลงสองสุภาพ ซึ่งจะมีบังคับ คำเอก-คำโท ด้วย	5	3
15	อินทริเขียรฉันท์และวสันตฉันท์ ฉันท์เป็นคำประพันธ์ชนิดเดียวที่บังคับคำครู-คำลหุ อินทริเขียรฉันท์บทหนึ่งมี 2 บาท แต่ละบาท ประกอบด้วย ตะคณะ ตะคณะ ชะคณะ และครูลอย 2 แบ่งเป็นวรรคหน้า 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ ส่วนวสันตฉันท์บทหนึ่งมี 2 บาทเช่นกัน แต่ละบาท ประกอบด้วย ตะคณะ ภาคณะ ชะคณะ ชะคณะ และครูลอย 2 แบ่งเป็นวรรคหน้า 8 คำ วรรคหลัง 6 คำ การส่งสัมผัสมีลักษณะคล้ายกาพย์ยานีและคล้ายกลอนสุภาพ	5	3
	รวมทั้งสิ้น	68	40

ในการสร้างแบบทดสอบชุดนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ
ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย เพื่อให้สามารถตั้งคำถาม และกำหนดคำตอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ศึกษาเนื้อหาอันเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชา ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
- 3) สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชา และกำหนดจำนวน

ข้อของข้อคำถามให้เหมาะสม พร้อมคำตอบให้เลือกข้อละ 5 คำตอบ จำนวนทั้งสิ้น 68 ข้อ ต้องการใช้จริง 40 ข้อ ใช้ทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ให้เวลาในการทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง

4) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกได้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกได้คะแนน 0 คะแนน

5) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

6) นำแบบทดสอบทั้ง 68 ข้อเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและประเมินความสอดคล้อง พร้อมกับให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

6.1) รองศาสตราจารย์ ดร.ชนานันต์ กุลไพบุตร
อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

6.2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์
ประธานสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

6.3) ดร.นันทนา สีลาชัย ครูวิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ
โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร จังหวัดสกลนคร

6.4) อาจารย์ ดร.พจมาน ชำนาญกิจ อาจารย์ประจำ
สาขาวิชาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

6.5) อาจารย์ ดร.สถิตย์ ภาคมฤค ประธานสาขาวิชา
ภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน
คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้อง (IOC) กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาตามเกณฑ์ ดังนี้

- + 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบ
สามารถวัดได้ตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา
- 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบ
จะวัดตามวัตถุประสงค์และเนื้อหานั้นได้หรือไม่
- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบ
ไม่สามารถวัดได้ตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา
- 7) นำผลการประเมินความสอดคล้องในแต่ละข้อ มาวิเคราะห์
ค่าคะแนนความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence)
(สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 166-167)
- 8) ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบ
วัดความรู้ ความเข้าใจ มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.6 -1.00
- 9) นำแบบทดสอบไปทดลอง (Try out) กับนักศึกษา
สาขาวิชาภาษาไทยที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 49 คน
- 10) นำผลการทดลองของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ
จำนวน 68 ข้อ มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
โดยใช้เทคนิค 33% (พรธณี สীগิวฒนะ, 2553, หน้า 208) แล้วคัดเลือกข้อสอบ จำนวน
40 ข้อ โดยมีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.32-0.59 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27-0.64
และแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88
- ส่วนที่ 2 เป็นแบบปลายเปิด สำหรับให้ผู้ประเมินให้
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ การตั้งคำถาม
ของข้อสอบแบบปรนัยที่ใช้คำว่า “ไม่” หรือ “ไม่ใช่” ควรมีไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวน
ข้อสอบ และในแบบประเมินความสอดคล้อง ให้ระบุจำนวนข้อที่ออกข้อสอบ และจำนวน
ข้อที่ต้องการใช้จริงไว้ด้วย
- 11) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและ
จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.1.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
เป็นแบบทดสอบแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดทั้งในส่วนที่เป็น
ข้อเท็จจริง และความรู้สึกนึกคิด หรือจินตนาการ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแสดง

ให้เห็นถึงขั้นเชิงในการเขียน มีความแปลกใหม่เป็นตัวของตัวเอง น่าประทับใจ มีความถูกต้องเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา และศิลปะในการใช้ภาษา มีจำนวน 4 ข้อ จำแนกเป็นการเขียนแบบร้อยแก้ว 2 ข้อ ได้แก่ การเขียนนิทานสัตว์ และการเขียนพรรณนาความ และการเขียนแบบร้อยกรอง 2 ข้อ ได้แก่ การแต่งกลอนสุภาพ และการแต่งโคลงสี่สุภาพ ใช้ทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหลังเรียนจะเปลี่ยนหัวข้อที่จะให้เขียนใหม่ กำหนดเวลาในการทำข้อสอบ 3 ชั่วโมง

ในการสร้างแบบทดสอบชุดนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาเนื้อหาตามที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย
- 2) กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเป็นแบบ Rubric Score แสดงได้ดังตาราง 9 และ 10

ตาราง 9 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร้อยแก้ว

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			น้ำหนักคะแนน
	2 (ดี)	1 (พอใช้)	0 (ปรับปรุง)	
1. เนื้อหา	<ul style="list-style-type: none"> - มีสาระ ให้คิดหรือข้อคิดที่ดี - ลำดับเนื้อหาชัดเจนดี - สอดคล้องกับชื่อเรื่อง - มีความสมบูรณ์ - แสดงความคิดหรือจินตนาการที่แปลกใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีสาระ ให้คิดหรือข้อคิดดีพอสมควร - ลำดับเนื้อหาชัดเจนดีพอสมควร - สอดคล้องกับชื่อเรื่องในบางส่วน - ความคิดหรือจินตนาการไม่มีความแปลกใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สามารถจับประเด็น หรือสื่อเนื้อหาใด ๆ 	4 คะแนน
2. การใช้ภาษา	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ถ้อยคำภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม สละสลวยและเข้าใจง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ถ้อยคำภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม สละสลวยและเข้าใจง่ายเป็นส่วนใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ถ้อยคำภาษาเขียนสะกดการันต์และเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่ 	3 คะแนน

	- เขียนสะกดการันต์ และเว้นวรรคตอนได้ ถูกต้อง	- เขียนสะกดการันต์ และเว้นวรรคตอนได้ ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่		
--	--	--	--	--

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			น้ำหนัก คะแนน
	2 (ดี)	1 (พอใช้)	0 (ปรับปรุง)	
3. รูปแบบ ของงานเขียน	- ถูกต้องตามรูปแบบ ของงานเขียนประเภท นั้น ๆ - มีความคิดริเริ่ม ที่แปลกใหม่และ น่าสนใจ	- ถูกต้องตามรูปแบบ ของงานเขียนประเภท นั้น ๆ - มีความคิดที่แปลก ใหม่ แต่ไม่น่าสนใจ	- ไม่มีความถูกต้อง และไม่ความคิด ที่แปลกใหม่แต่ ประการใด	3 คะแนน

ตาราง 10 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเขียนเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียน
ประเภทร้อยกรอง

รายการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			น้ำหนัก คะแนน
	2 (ดี)	1 (พอใช้)	0 (ปรับปรุง)	
1. ฉันทลักษณ์	- ลักษณะคณะถูกต้อง - สัมผัสบังคับถูกต้อง - ข้อบังคับพิเศษ เช่น เสียงวรรณยุกต์ คำเอก-คำโทถูกต้อง	- ลักษณะคณะถูกต้อง - สัมผัสบังคับ หรือข้อบังคับพิเศษ (อย่างใดอย่างหนึ่ง) ถูกต้อง	- ไม่ถูกต้องตาม ข้อบังคับทาง ฉันทลักษณ์เลย	3 คะแนน
2. ความงาม เชิงวรรณศิลป์	- ใช้ถ้อยคำได้ไพเราะ สละสลวย - สัมผัสในได้ไพเราะ สละสลวย	- ใช้ถ้อยคำ หรือสัมผัส ใน (อย่างใดอย่างหนึ่ง) ได้ไพเราะสละสลวย	- ไม่ได้แสดงให้เห็น ถึงความงาม เชิงวรรณศิลป์ ในข้อใดเลย	3 คะแนน
3. เนื้อหา	- สอดคล้องกับหัวข้อ ที่กำหนด - มีความชัดเจนและ สมบูรณ์	- สอดคล้องกับหัวข้อ ที่กำหนดในบางส่วน - มีความชัดเจน ในบางส่วน	- ไม่สอดคล้อง กับหัวข้อที่กำหนด - ไม่มีความชัดเจน	2 คะแนน
4. จำนวนบท	- ครบตามจำนวน ที่กำหนด	- แต่งได้อย่างน้อย 1 บท	- แต่งได้ไม่ครบ บท	2 คะแนน

			- ไม่แต่งเลย
--	--	--	--------------

3) นำแบบทดสอบ พร้อมกับเกณฑ์การให้คะแนนที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อประเมินความถูกต้อง เหมาะสมและความสอดคล้อง

แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้อง (IOC) กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาตามเกณฑ์ ดังนี้

- + 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบสามารถ วัดได้ตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา
- 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบ จะวัดตามวัตถุประสงค์และเนื้อหานั้นได้หรือไม่
- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สามารถ วัดได้ตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบปลายเปิด สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า แบบทดสอบ และเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

4) นำเกณฑ์การให้คะแนนที่สร้างขึ้นมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI) ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1) สุ่มกระดาษคำตอบของนักศึกษาทุกกลุ่มที่ไปทดลอง (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 3 คน แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ประเมิน) จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้ตรวจให้คะแนน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ประกอบด้วย

4.1.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์ (กศ.ม. วิชาเอกภาษาไทย) ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.1.2) อาจารย์ธวัชชัย ดุลยสุจริต (ศศ.ม. วิชาเอก
ภาษาสันสกฤต) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร

4.2) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างผู้ประเมิน โดยใช้สูตรของ เบอร์รี่ สโตค (Burry Stock, 1966, อ้างถึงใน
มิ่ง เทพนครเมือง และวาริน ชมตะคุ, 2555, หน้า 42) ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^N |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

RAI แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน

R1kn แทน คะแนนของผู้ประเมินคนที่ 1 ในรายการประเมินที่ k
กลุ่มตัวอย่างที่ n

R2kn แทน คะแนนของผู้ประเมินคนที่ 2 ในรายการประเมินที่ k
กลุ่มตัวอย่างที่ n

K แทน จำนวนรายการประเมินทั้งหมดของแบบประเมิน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ผู้ถูกประเมิน)

I แทน จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ทั้งหมดตามเกณฑ์การให้คะแนน

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
ผู้ประเมิน ของเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ พบว่า

(1) งานเขียนประเภทร้อยแก้ว มีค่า RAI

เท่ากับ 0.88

(2) งานเขียนประเภทร้อยกรอง มีค่า RAI

เท่ากับ 0.83

5) จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านกระบวนการการตรวจสอบ
คุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้ในการทดลองตามกระบวนการวิจัยต่อไป

3.1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นและความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบ
การสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งการสร้างและการหาคุณภาพแบบสอบถามดังกล่าว
มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและการประเมินความพึงพอใจ
- 2) กำหนดโครงสร้างและขอบเขตของข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมทั้งในด้านรูปแบบการสอน กระบวนการใช้รูปแบบการสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการสอน พร้อมทั้งตั้งข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ
- 3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้อง (IOC) กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ ดังนี้
 - +1 หมายถึง มีความเห็นว่าสอดคล้อง
 - 0 หมายถึง มีความเห็นที่ไม่แน่ใจ
 - 1 หมายถึง มีความเห็นที่ไม่สอดคล้อง
 - ส่วนที่ 2 เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเล็กน้อย ได้แก่ แบบสอบถามฉบับที่จะนำไปใช้กับนักศึกษา ควรเปลี่ยนจากคำว่า “ระดับความคิดเห็น” เป็น “ระดับความพึงพอใจ”
- 4) ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80–1.00
- 5) นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จำนวน 49 คน โดยผู้วิจัยทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน จำนวน 2 แผน (8 ชั่วโมง) จากนั้นจึงให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพ หาอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.41–0.70 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86
- 6) จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่ถูกต้องชัดเจน และให้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนจากเอกสาร ตำรา เพื่อกำหนดกรอบของประเด็นในการสังเกต ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

2) กำหนดประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต โดยกำหนดคะแนน เต็มไว้ประเด็นละ 3 คะแนน ดังนี้

2.1) ความสนใจ

2.2) การร่วมแสดงความคิดเห็น

2.3) การรับฟังความคิดเห็น

2.4) การนำเสนอผลงาน

2.5) การทำงานเสร็จตามเวลา

3) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนให้ความร่วมมือในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนให้ความร่วมมือในระดับมาก

3 หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนให้ความร่วมมือในระดับปานกลาง

2 หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนให้ความร่วมมือในระดับน้อย

1 หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนให้ความร่วมมือในระดับน้อยที่สุด

4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมและความเหมาะสม

5) แก้ไขปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) นำแบบสังเกตพฤติกรรมไปเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดตรวจสอบรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสม

7) แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

8) นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต พบว่าแบบสังเกตมีความชัดเจนสามารถใช้เก็บข้อมูลได้ตามที่กำหนด

9) จัดพิมพ์เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในกระบวนการวิจัยต่อไป

3.2.2 แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา เป็นแบบบันทึกที่สร้างขึ้นเพื่อให้ให้นักศึกษาได้ใช้บันทึกความรู้ที่ได้รับเหตุการณ์ ความคิดเห็น ตลอดจนความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ร่วมกิจกรรม หรือหลังการร่วมกิจกรรมแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการแปลผลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกการเรียนรู้ เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกของนักศึกษา

2) กำหนดกรอบหรือประเด็นในการบันทึก และกำหนดคะแนนเต็มไว้ประเด็นละ 3 คะแนน ได้แก่

2.1) ด้านเนื้อหา/สาระการเรียนรู้โดยสรุป (ในแต่ละแผน)

2.2) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

2.4) ความรู้สึกโดยภาพรวม

2.5) ข้อเสนอแนะ

3) นำแบบบันทึกการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4) นำแบบบันทึกดังกล่าวเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดตรวจสอบรูปแบบการสอน และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสม

5) แก้ไขปรับปรุงแบบบันทึกการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำแบบบันทึกการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมประเด็นเนื้อหาที่ต้องการให้บันทึก พบว่าแบบบันทึก มีความชัดเจนและครอบคลุม สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลตามที่กำหนดได้

7) จัดพิมพ์เป็นแบบบันทึกการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน

การทดลองใช้รูปแบบการสอน เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 16 แผน ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนขึ้นตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ได้กำหนดไว้ในรูปแบบการสอน ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เตรียมการก่อนการทดลอง

เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนการทดลองจริง ได้แก่

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 37 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีเพียงห้องเรียนเดียว การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.3 บันทึกขออนุญาตผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการทดลอง

1.4 บันทึกขออนุญาตใช้ห้องเรียนเพื่อดำเนินการทดลอง

1.5 ประชุมนิเทศศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ

วัตถุประสงค์ กระบวนการในการทดลอง วัน และเวลา ในการทดลอง บทบาทของนักศึกษา ได้แก่ การร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ การจดบันทึกผลการเรียนรู้ และบทบาทของผู้สอน ซึ่งนอกจากจะต้องดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ยังต้องบันทึกข้อมูลในแบบสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาด้วย

2. ดำเนินการทดลอง

2.1 แบบแผนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Group, Pretest-Posttest Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 248)

ซึ่งแสดงได้ดังตาราง 11

ตาราง 11 แบบแผนการทดลอง

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

X แทน การทดลอง (Treatment)

T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน (Posttest)

2.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดคำตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และฉบับที่ 2 เป็นแบบอัตนัย ชนิดให้เขียนเพื่อแสดงความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 4 ข้อ

2.3 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ตามรูปแบบ การสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น ทั้งนี้ โดยดำเนินการตามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการ เรียนรู้ที่จัดทำขึ้น จำนวน 16 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 64 ชั่วโมง (ไม่รวมเวลา ในการทดสอบก่อน และหลังเรียน) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

2.4 ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนแต่สลับข้อ และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยปรับเปลี่ยนหัวข้อเรื่องใหม่

2.5 ผู้สอนประเมินผลการตรวจบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้ง 16 แผน

2.6 ผู้สอนประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 16 แผน

2.7 ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติคส์ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

3.1.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75

3.1.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

3.1.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้านความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75

3.1.5 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การตรวจประเมินผลงาน และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาความ โดยกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ 3) การนำไปใช้

4. การสรุปและรายงานผล

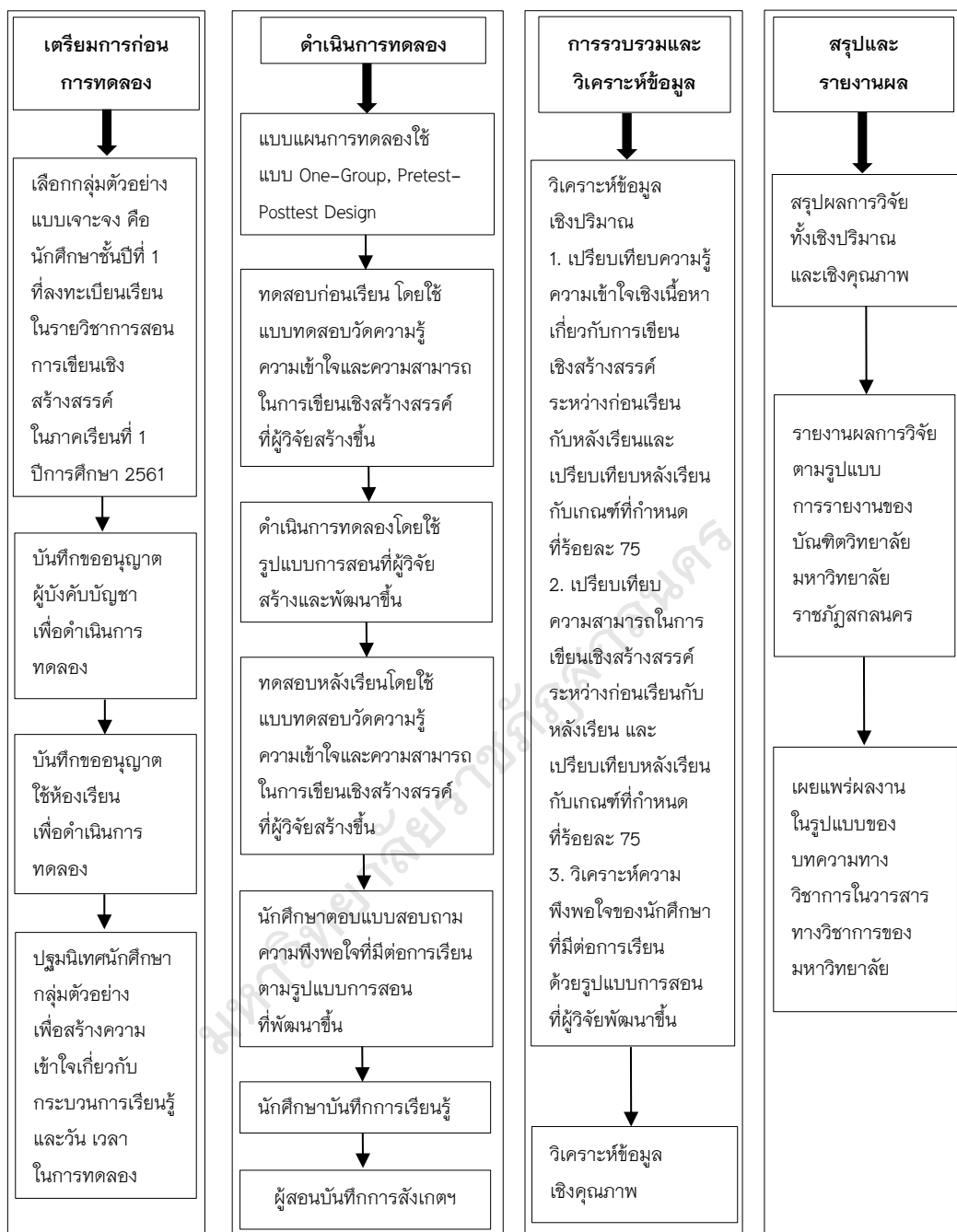
4.1 สรุปผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

4.2 รายงานผลการวิจัยตามรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัย

4.3 เผยแพร่ผลงานในรูปแบบของบทความวิจัย และขอพิมพ์เผยแพร่

ในวารสารทางวิชาการ

ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สรุปได้ตามภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงรูปแบบการสอน

หลังการทดลองใช้

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนของการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอนหลังจากนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ด้วยการรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นจากการทดลอง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นว่ายังมีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนที่ถูกต้องสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการประเมินผลรูปแบบการสอนพิจารณาจาก 2 ประเด็น ได้แก่ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์เฉพาะของผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน คือ 1) คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ 2) คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และจากผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป